

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1729. usque ad annum 1731

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1785

VD18 13322648

§. 56. Prætensa Protestantium gravamina.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67677](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67677)

Sæc. XVIII. ac uxoris, otio, & vitæ licentiæ ra-
A. C. 1731. cabant &c.

Præterea ejusdem hujus anni Mens
Septembri Henricus Cardinalis de Bly
trigesimo ab Urbe Parisina lapide
lare jubebatur; Regii hujus manu
obtentus erat immodicus juris Pon-
ficij & Constitutionis *Unigenitus* tu-
dæ ardor, quem hic Cardinalis ex-
erebat.

§. LVI.

Prætensa Protestantium gravamina

Fuere jamjam anno priori indicta a
Friderico Augusto Polonorum Rege
comitia Grodnensia, in quibus gravamina
regni negotia, lites & dissidia compon-
nerentur: Familiare erat Protestantibus,
quos *Dissidentes* vocant, ut comiti-
tiorum tempore varios suæ sectæ favo-
res a Catholicis Proceribus extorquerent:
Eo fine nescio, quæ Religionis
gravamina fingebant, totoque studio
commendatitias Protestantium Principum
litteras minis etiam graves sibi
procurabant: Aderant tum Variorum
Schaubius & Woodwardus Georgii III.
Angliæ Regis Oratores, qui die vigesima
quinta Februarii dato ad Poloniam
Regem libello supplici exponerent,
non paucos Angliæ Regis subditos a

„Polonis vexari, & quidem non alia Sæc. XVIII.
 „ex caussa, nisi quia in quibusdam A. C. 1731.
 „Religionis articulis ab eis diffident,
 „eorum autem oppressionem duntaxat
 „a privatis fieri, qui contra stabilitas
 „Reipublicæ leges & *Christianæ chari-*
 „tatis præcepta Diffidentes continuo
 „infectantur. Regem Anglum itaque
 „supplicare, ut Rex Poloniæ suis Mi-
 „nistris præcipere vellet, ut in hæc
 „gravamina inquireretur, eaque in
 „proximis comitiis tollerentur; ingens
 „enim obversari periculum, ne invictis
 „Diffidentium juribus & privilegiis pe-
 „nitus eversis, brevi etiam Ecclesiæ,
 „Scholæ, bona & libertas eis eripe-
 „rentur: his malis præsentaneum op-
 „poni posse remedium, si Rex Epi-
 „scopis ac Magistratibus præciperet,
 „ne hi contra Diffidentium jura & privi-
 „legia novitates inveherent, aut eos
 „in suæ Religionis exercitio turbarent,
 „ipsi vero Tempora & scholas ruinæ pro-
 „ximas restaurare permetterentur, ac
 „denique ne per citationes, motasque
 „lites coram iudicibus, quibus sub-
 „jecti non essent, præcipue in caussis
 „vel Regiæ Majestatis vel comitio-
 „rum cognitioni reservatis, comparere
 „cogerentur: Oppressos hosce Diffiden-
 „tes, æque ac Catholicos esse Reipu-
 „blicæ membra, & filios Regis tanquam
Hist. Eccles. Tom. LXXIII. Y y com-

Sæc. XVIII. „ communis omnium Patris, Religio-
 A. C. 1731. „ nis libertatem tam his, quam illis
 „ per Regni leges esse confirmatam,
 „ proin ab harum legum favore
 „ injustitia excludi non posse; eos
 „ majora petere, quam ut fidelium
 „ subditis pares haberentur, timenda
 „ autem esse, ne horum oppressio
 „ majus, quam Dissidentibus inferatur,
 „ damnum Reipublicæ accresceret; no-
 „ tum enim esse, maximum quoddam
 „ Regnum innumeris pene probis & ho-
 „ delibus subditis fuisse orbatum, eo
 „ quod concessa fidei libertas Protes-
 „ tantibus fuisset adempta, e contrario
 „ autem Dissidentes, si Rex eorum iura
 „ tueretur, commercium, & boni pu-
 „ blici incrementum valide promoturos
 „ si vero secus fieret, nil certius esse
 „ quam Catholicos in Anglia degentes
 „ paribus ærumnis esse vexandos &c.
 Hæc illi, cum autem comitia, prius
 quam initium acciperent, fuissent dis-
 soluta, Dissidentes spe sua excite-
 runt, qua minacibus ejusmodi pro-
 hibitis ampliora, quam armata vi jam
 extorserant, se impetraturos coe-
 fidebant.

Magis sibi propitiam sortem Protes-
 tantes experti sunt in Hungaria & Ser-
 via; cum enim pro more suo in illis
 locis, ubi vel armorum violentia intru-
 va

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

vel Principum clementia tolerati fuere, iteratis querelis ac exaggeratis Religionis gravaminibus sectam suam firmare, & amplificare satagerent, Imperator continuis Principum Protestantium precibus ac minis fatigatus, veritusque, ne hi novos vix bene sopitos tumultus excitarent, Belgradiensi Episcopo, necnon Arcis Gubernatori in mandatis dedit, ut hæc dissidia juxta Hungaricas leges sedare niterentur. Hi ergo ea, quæ jam ante decennium hoc in negotio a Cæsareis Deputatis discussa & stabilita fuere, pro norma habentes, quæ magis profutura censebant, ad Imperatorem retulere: Rebus igitur mature ponderatis Carolus VI. Imperator die vigesima prima Martii hac in caussa Viennæ sequens promulgavit decretum:

„Reverendissime &c. demisse relata
„sunt nobis *Acta Commissionis* Art. 20.
„denotata, quæ nimirum Anno 1720.
„in Libera & regia civitate nostra Pe-
„stiensis inchoata, anno vero sequente
„in altera libera regiaque Civitate no-
„stra Poseniensi reassumta, & termi-
„nata fuissent. Rite proinde ponderatis
„ac discussis materiis in ejusmodi
„actis specificè ac uberius deductis be-
„nigne visum fuit nobis, hac vice se-
„quentem eatenus impertiri resolutio-
nem.

Sæc. XVIII. „ nem. Et quidem I. Benignam piſſi-
 A. C. 1731. „ ſimæ memoriæ Imperatoris & Regis

„ Leopoldi, Genitoris noſtri deſideriſſimi reſolutionem ſub Dato 2. Julii
 „ 1691. typis mandatam & ſuo impoſiti-
 „ publicatam pro regiis explanatio-
 „ bus Art. 25. & 26. 1681. & 21. 1685.
 „ præcitatum Articulum 20. 1715. con-
 „ firmatis habendam, juxtaque illam
 „ ſentio antefati Art. 25. omnibus Abſolu-
 „ guſtanam & Helveticam Confeſſionibus
 „ profitentibus regnicolis ubique con-
 „ ceſſum Confeſſionis ipſorum Exerci-
 „ tium privatam duntaxat, diſtante
 „ porro ſequentis Articuli 26. ad certam
 „ nonniſi loca reſtrictum memoratum exer-
 „ citium publicum fore, ac inde illi
 „ Prædicantes ad articularia duntaxat
 „ loca, quoad Confeſſionis ſuæ erga hæc
 „ profitentes tam ibi degentes, quam
 „ & aliunde eo confluentes exercitium
 „ reſtringi, in talibus autem locis ut
 „ quot neceſſitas & multitudo gregis exigat
 „ miniſtros prævia tamen remonſtratione
 „ iſtiusmodi neceſſitate acceptaque de-
 „ ſuper benigna regia conceſſione, iſdem
 „ admitti debere, qui ibidem agrorum
 „ quoque ac captivos viſitare, iſque
 „ opera ſua adeſſe poterunt.

III. „ In locis porro non articulari-
 „ bus neque plebeie conditionis homines
 „ in domibus ſuis librorum confeſſionem
 „ ſuam

„suae deservientium pro se & familia Sæc. XVIII.
 „sua propria lectione tanquam ad pri- A. C. 73
 „vatum exercitium spectante arcendi
 „erunt; absque tamen eo, ut alios
 „loci ejusdem incolas seorsum admit-
 „tant: In quibus quidem non articu-
 „laribus locis, licet ipsi quoque Aca-
 „tholici quoad omnia Parochialia Ro-
 „mano Catholico Parocho subsint, is
 „tamen non audebit ab iisdem magis
 „quam a Romano-Catholicis stolam
 „desumere.”

IV. „Jure *terrestrium Dominorum* per
 „articulos & præallegatas explana-
 „tiones in salvo relicto, hoc deinceps
 „quoque admitti, eo tamen modo, ut
 „si terrestres Domini quoad religionis
 „negotium in memorato nostro Hun-
 „garæ Regno quid operari aut im-
 „mutare vellent, teneantur id ipsum
 „cum rationibus eosdem ad hoc aut
 „illud instituendum permoventibus præ-
 „vie nobis velut Terræ Principi, &
 „religionis defensori humillime repræ-
 „sentari facere, superindeque Clemen-
 „tissimam dispositionem & ordinatio-
 „nem nostram præstolari.

V. *Superintendentes* seu superiores
 „*Augustanæ, & Helveticæ* Confessioni
 „addictorum, ubi modo fatarum Con-
 „fessionum alterutram profitentes su-
 „perinde in quot, & qualibus locis

Yy 3

„ejus-

Sæc. XVIII. „ ejusmodi Superintendentem seu fo-
 A.C. 1731. „ periorum sibi admitti petant, apud
 „ nos instantiam fecerint, iisdem ad-
 „ mittentur, quorum quidem super-
 „ rum muneris erit, moribus minis-
 „ rum sibi subjectorum invigilare, et
 „ excessivos condigne etiam animas
 „ vertere, in reliquis autem *Acatho-*
 „ *corum Ministri* in causis profanis ju-
 „ risdictionato sæculari Magistratu
 „ in hoc duntaxat, ut contet, non
 „ ejusmodi Ministri suos rite baptizent,
 „ seu ad valide *baptizandum* sufficienter
 „ sint instructi, etiam visitationi & ex-
 „ mini *Archidiaconorum Catholicorum* sub-
 „ esse debent. Matrimoniales porro
 „ causæ fundamento positivarum Regu-
 „ Legum judiciis Diæcesanarum præ-
 „ cipuarum ita substerni, ut, si
 „ illas plane juxta principia Augustanæ
 „ & Helveticæ Confessionis dijudicent,
 „ admissa inde ad *Archiepiscopum* ap-
 „ pellatione.

VI. *Apostatæ* dein, præcipue dum
 „ quis ex *Augustanæ & Helveticæ Confes-*
 „ *sioni* addictis Catholicam fidem præ-
 „ primis amplecteretur, dein vero ad
 „ eadem deficiendo rursus eo redire
 „ attentarent, gravi arbitraria poenæ
 „ per jurisdictionatum sæcularem Ma-
 „ gistratum sunt puniendi: Antequam
 „ tamen ejusmodi arbitrariæ poenæ ec-
 „ cesiasticæ fecerint.

„fective infligantur, de casu in casum **Sæc. XVIII.**
 „desuper prævie ad *Augustissimam au-* **A. C. 1731.**
 „lam nostram mittenda erit relatio.

VII. „Ut disparis religionis homi-
 „nes tam in articularibus quam non
 „articularibus locis præcise coram Pa-
 „rocho loci Catholico matrimonium
 „inire possint, admitti.,

VIII. „Feriæ porro & festiuitates
 „Catholicorum etiam ab Acatolicis
 „quoad publicum & forum externum
 „celebrari, Mechanici item funda-
 „mento privilegiorum suorum consuetis
 „processionibus interesse debebunt.,

IX. „In materia tamen juramenti
 „a profitentibus Augustanæ & Helve-
 „ticæ Confessionis, deinceps in præ-
 „fato nostro Hungariæ regno desu-
 „mendi clementer decerni, ut iudices
 „aliaque officia tenentes, prout &
 „Advocati, interea & donec aliud sta-
 „tuatur, jurent ad formulam decreta-
 „lem expressis nempe verbis: *Deiparæ*
 „*Virginis & Sanctorum*, a testibus au-
 „tem desumatur juramentum in forma
 „vulgari, ne cursus juridicus tam Ci-
 „villis, quam Criminalis remoram pa-
 „tiatur. Cæterum contraventiones
 „quasvis in materia religionis hucus-
 „que factas pro hac adhuc vice obli-
 „vioni tradi. Quodsi tamen in futu-
 „rum alterutra partium seu quicumque
 „pri-

Sæc. XVIII. „privatorum regnicolarum benignis
 A. C. 1731. „resolutionibus & dispositionibus no-
 „stris in præallegato religionis negotio
 „interventis privata auctoritate no-
 „travenire, & sive Catholicus Acat-
 „olicum, sive Acatolicus Catholicum
 „eatenus turbare aut molestare at-
 „taret, poena conveniente ad im-
 „pium fisci nostri regii defumenda in-
 „remissibiliter puniatur. Deinceps
 „porro, si quis privatorum in personam
 „vel causa religionis se gravatum ex-
 „stimaverit, desuper suo privato &
 „non communi nomine ad regiam duri-
 „taxat Majestatem pro remedio re-
 „currat.

„Quam benignam resolutionem no-
 „stram fidelitates vestrae universales
 „regni Comitatus insinuare, hocque
 „modo pro singulorum notitia & dire-
 „ctione publicare noverint.”

Carolus Imp. m. p.

*Comes Lud. de Battyan
 Elias Wayneczy.*

Cum autem per hanc ipsam Cæle-
 ris indulgentiam nondum optata quies
 speranda esset, Hungariæ Episcopi ac
 Pro-

Proceres Mense Junio varia suggessere Sæc. XVIII.
 consilia, Constitutiones ac postulata, A. C. 1731.
 quæ Viennam transmissa auctoritate
 Cæsarea confirmari petebant. Erant
 autem hæc

I. Articulus approbatarum Consti-
 tutionum Regni de receptis quatuor
 Religionibus tollatur, maneatque in
 beneplacito Principis Libertas Exer-
 citii Religionis A catholicorum.

II. Unio quatuor receptarum *Reli-
 gionum* tanquam Pests eliminetur.

III. Præscriptio in possessione im-
 mobilium bonorum a Joannis Regis tem-
 pore invec̄ta nulla declaretur.

IV. Omnia Temp̄la & Scholæ Ca-
 tholico - Romanæ a Calvinistis ereptæ
 Catholicis cum beneficiis restituantur,
 nominanter vero templum & Colle-
 gium Claudiopolitanum a Reformatæ
 Religioni addictis usurpatum.

V. Peregrinatio sive studiorum sive
 Culturæ causa extra provinciam inter-
 dicta esto.

VI. Jurisdictio in matrimonialibus
 Caussis sit penes Clerum Romano - Ca-
 tholicum.

VII. Tutoratus & pupillorum edu-
 candorum, bonorumque ad ipsos de-
 volvendorum cura committatur Prin-
 cipi usque ad perfectam ætatem; an-
 num videlicet vigesimum quartum.

Yy 5

VIII.

Sæc. XVIII. VIII. Collegium Societatis Jesu Clu-
A. C. 1731. diopolitanum Privilegio Academiæ fru-

tur, ampliatur & beneficiis dotetur,
 ac Cibinii, Coronæ, Marui, Vaserini
 Scholæ majores Jesuitis aperiuntur.

IX. Typographiæ absque publi-
 auctoritate nullæ erigantur, nec
 iis, quæ acta sunt, absque Censura
 Approbatione libros imprimere, ne-
 que Libros A catholicos invehere liceat.

X. In quartum usque Contangu-
 nitatis gradum A catholici matrimonia
 ineuntes in notam infidelitatis incur-
 rant, & omnia bona perdant nisi non
 donatione impetrata fuerint. Catho-
 licis vero cum dispensatione Pontificis
 & Matrimonia inire & bona cum con-
 sensu Principis possidere integrum est.

Hæc postulata a Cæsarea sua Maje-
 state nondum quidem erant confirmata,
 ducenta tamen ferme Tempia, quæ
 Protestantes Catholicis eripuerant,
 iisdem fuere restituta: Vehementer
 desuper Viennæ querebantur Protestan-
 tes, præcipue Protestantium Prince-
 pum Oratores, quibus tamen respon-
 sum est, jus naturæ & Regni leges ob-
 stare, quominus per Inefas occupata
 legitimis suis possessoribus eriperentur.
 Nihilominus tam importunæ erant
 Principum sollicitationes, ut Viennæ
 sis Archiepiscopus necnon Archiepiscopus

pus Wratislaviensis, Comes de Sin- Sæc. XVIII.
 zendorff supremus Cancellarius & Pa- A. C. 1731.
 ter Tennemannus, qui Cæsari a con-
 fessionibus erat, in prætenfa Sectario-
 rum gravamina inquirere juberentur,
 nondum tamen quiescentibus Proto-
 stantibus, uti mox referemus.

§. LVII.

Principum atque illustrium obitus.

Fuit hic annus plurimorum Princi-
 pum morte sat celebris; decessit
 enim die vigesima Januarii Antonius
 Parmensis Dux, postremus Farnesianæ
 Domus masculus hæres, annos natus
 quinquaginta & unum; jam supra de-
 scripsimus motus inde exortos. Die
 autem vigesima prima Aprilis obiit se-
 ptuagenario major Hamburgi Ernestus
 Augustus Holsato - Sonderburgensis
 Dux, & Merseburgi Mauritius Guiliel-
 mus anno ætatis quadragesimo sexto,
 cui sine prole mascula decedenti Hen-
 ricus Dux septuagenarius successit. Pa-
 riter sine relicta prole vivis valedixit
 die vigesima tertia Julii Augustus Wil-
 helmus Guelpherbytanus Dux, post-
 quam sexagesimum nonum ætatis an-
 num expleverat. Successorem habuit
 ejus Fratrem Ludovicum Rudolphum,
 qui Elisabethæ Christinæ Carolo VI.
 Impe-